

Diplomitöö
370467

Prof. M. Kangas
Andersson
Meemul
20 VII 42

E. V.
TARTU ÜLKOOL
DIPLOMITÖÖDE
19 juunil. 42
188

Olulisi erinevusi Ühtlustatud Veksli-
seaduse ja 1932.a.Vekselseaduse vahel.

Arvestan
diplomitööna.
25. VI. 1942.
A. Kuru.

D i p l o m i t ö ö

A. A.
2288

stud.iur.Aavo Aamisepp
matrikkel 15588

Õigusteaduskonna Toimetamine
1943

T a r t u
1942.

S i s u k o r d :

1. Veksliseaduse süsteem	lk.	3
2. Vekslivorm ja rekvisiidid	"	5
3. Indossimine	"	10
4. Aktseptimine	"	13
5. Vaided	"	15
6. Lunastamine	"	18
7. Regress mittelunastamisel	"	20
8. Protestimiseks esitamise tähtaeg	"	25
9. Aegumine	"	27

Osundatud teosed.

A.Piip, Kaubandusõigus ja-protsess, Tartu 1939.

A.Piip, Uus Veksliseadus (Õigusteadlaste päeval ettekantud referaadi kokkuvõte) "Õigus", 1939, nr.8.

H.Vihalem, Uus Veksliseadus tegeleva juristi vaatekohast (Õigusteadlaste päeval ettekantud referaat) "Õigus", 1939, nr.2.

V.Nõges, Genfi Ühtlustatud Veksliseadus 1930. aastal, "Õigus", 1931, nr.5.

I. Veksliseaduse süsteem.

Asudes vaatlema olulisi erinevusi 1938.a. Ühtlustatud Veksliseaduse¹ ja 1932.a. Veksliseaduse² vahel tuleb esmajoones mainida seaduse süsteemi, mille poolt Ühtlustatud Veksliseadus erineb oluliselt 1932.a. Veksliseadusest.

1932.a. Veksliseaduse süsteem on ehitatud lihtvekslile, kuid Ühtlustatud Veksliseaduse süsteemis on aluseks võetud käskveksel ja lihtvekslit on käsitletud vaid neljas paragraafis³, millistest kaks viimast on viited käskveksli kohta käivatele paragraafidele⁴. Neis nähtub, et suurem osa käskvekslile seatud normidest on kohaldatavad ka lihtvekslile. Lihtvekslile kohaldatakse käskveksli kohta käivaid neid eeskirju, kuivõrd viimased on kooskõlas lihtveksli iseloomuga⁵.

¹ RT 1938,82,731(lühendatult ÜVS)

² RT 1932,17,125(lühendatult VS)

³ ÜVS §§ 75 - 78.

⁴ ÜVS §§ 77,78 lg.1.

⁵ ÜVS § 77 lg.1.

Ühtlustatud Veksliseaduses on arvestatud Lääne-Euroopa vekslikäivet, kus peamiselt liikluses käskveksel. Et meil on käibes peamiselt lihtveksel, siis ilmnevad siin mõnesugused raskused selle käsitlemisel. Selleks, et selgusele jõuda, kas teatavad käskveksli kohta käivad eeskirjad on kohaldatavad ka lihtvekslile, peame enne alati selgusele jõudma, millised ülesanded on neil eeskirjadel käskveksli juures ja alles siis võime otsustada, kas need on kohaldatavad ka lihtvekslile⁶.

Üldiselt võib märkida ka seda, et Ühtlustatud Veksliseadus on oma põhimõttelt samuti abstraktne kui 1932.a. Veksliseadus, mille tõttu tema mõningaste paragraafide tõlgendamine toob esile mõnesuguseid raskusi. Tegelikult elu seisukohalt on aga Ühtlustatud Veksliseadus siiski vastuvõetavam võrreldes 1932.a. Veksliseadusega, kuna siin on tublisti vähendatud vekslid karmust vekslid rekvisiitide suhtes ja ka

⁶ Vt. H. Vihalem, "Õigus", 1939, nr. 2, lk. 59 jj.

vekslikäive on muutunud elastsemaks.

II. Vekslivorm ja rekvisiidid.

Veksli koostamise suhtes on Ühtlustatud Veksli-seadus vähem nõudlikum kui 1932.a. Veksliseadus.

1932.a. Veksliseaduses on vekslit koostamisel tingimata vajalik märkida maksutähtaeg, välja arvatud näitvekslid ja näitaegvekslid, koostamiskoht ja sõnades kirjutatud vekslisumma⁷. Dokumenti, milles puuduvad eeltoodud tähistused, ei loeta vekslikuks⁸. Ühtlustatud Veksliseaduses võib aga maksutähtaeg olla märkimata ning sel juhul kuulub veksel lunastamisele näitamisel⁹. Koostamiskoha puudumisel peetakse vekslit allakirjutatuks veksliväljaja, resp. trassandi allkirja juures tähendatud kohas¹⁰. Samuti ka ei nõua Ühtlustatud Veksliseadus tingimata vekslisumma sõna-

⁷ VS §§ 3,4,5,14,85. ja 86.

⁸ VS § 14.

⁹ ÜVS § 2 lg.2.

¹⁰ ÜVS § 2 lg.4 ja § 76 lg.4.

dega märkimist. Kui vekslisumma on märgitud vekslile nii sõnadega kui ka numbritega mitu korda ja kui need erinevad, siis on kehtiv kõige väiksem neist¹¹. Küll aga siis, kui vekslisumma on märgitud vekslile üks kord sõnadega ja üks kord numbritega ja need erinevad, siis on kehtiv sõnadega märgitud summa¹². Siit nähtub, et Ühtlustatud Veksliseaduse järgi võib vekslisumma olla märgitud ka ainult numbritega.

Uudsusena on Ühtlustatud Veksliseaduses juure tulnud intresside määramine vekslis¹³. Ühtlustatud Veksliseaduse § 5. järgi on veksliväljajal resp. trassandil võimalik määrata näitvekslites ja näit-aegvekslites, et vekslisummast arvutatakse intresse. 1932.a.Veksliseaduses on intresside määramine tundmata. Küll ei ole siin keelatud erilisi kokkuleppeid intresside maksmiseks, kuid seda pole lubatud märkida

11 ÜVS § 6 lg.2.

12 ÜVS § 6 lg.1.

13 ÜVS § 5.

veksliteksti¹⁴. Selliseid kokkuleppeid võis ja võib koostada kehtiva õiguse järgi ainult eriaktides¹⁵.

Erinevalt 1932.a.Vekselseadusest on lahendatud blankoveksli küsimus Ühtlustatud Vekselseaduses. 1932.a.Vekselseaduse järgi ei oma allakirjutatud veksliplank ilma oluliste vekslirekvisiitideta vekslilõudu seni, kuni ta pole täidetud § 3. ettenähtud sisuga¹⁶. Seega allakirjutatud veksliplanki ei loeta veksliks, vaid ainult vekslikavaks. Alles plangi täistäitmise silmapilgust alates vekslitekstiga plangi vastuvõtja nimele osutub viimane, kui vekslil esimene omandaja, õigeks vekslivaldajaks, kellele kuuluvad kõik vekslit järgnevad õigused¹⁷.

Ühtlustatud Vekselseadus annab aga seadusliku aluse blankoveksli käibe. Kui Ühtlustatud Vekselseaduse järgi on veksel lastud käibe puudulikult

¹⁴ VS § 12.

¹⁵ Vt.A.Piip, Kaubandusõigus ja -protsess, Tartu 1939, lk.257.

¹⁶ VS § 14 ja 86.

¹⁷ Vt.V.Nõges, "Õigus", 1939, nr.5, lk.199.

koostatuna ja on hiljem täiendatud sõlmitud kokkuleppe vastaselt, siis sellest kokkuleppest kõrvalekaldu mist ei saa kasutada vaidena vekslivaldaja vastu, kui ta pole omandanud vekslit halvas usus või kui ta selle omandamisel pole toiminud raske hooletusega¹⁸. Nii võib iga vekslivaldaja blankovekslit täita nõuetava vekslitekstiga ja mitte ainult selle esimene omandaja.

Veksli tempelmaksustamise eeskirjades Ühtlustatud Veksliseadus ei ole nii karm kui 1932.a. Veksliseadus. 1932.a. Veksliseaduse järgi veksel kirjutatakse selleks määratud tempelpaberile¹⁹ ning see loetakse vekslile oluliste rekvisiitide hulka ilma milleta veksel ei saa vekslina eksisteerida. Ühtlustatud Veksliseaduse järgi nõutakse lihtveksli kirjutamist tempelpaberile²⁰, kuid käskveksleid võib kirjutada ka harilikule paberile, sealjuures neid vastavalt markidega tempelmaksustades²¹.

¹⁸ ÜVS § 10.

¹⁹ VS § 3.

²⁰ ÜVS § 94.

²¹ ÜVS § 93.

Suurelt erineb Ühtlustatud Veksliseadus 1932.a. Veksliseadusest muudatuste suhtes vekslil olulistes koostisosades. 1932.a. Veksliseaduse järgi igasugused parandused vekslil olulistes koostisosades peavad olema õiendatud veksliaandja allkirja ees²² ja edasiandepalkkirja parandused on lubatud ainult pealekirjutaja poolt tõendatud allkirjaga²³. Vekslisumma parandused ei ole üldse lubatud²⁴. Ühtlustatud Veksliseaduses ei nõuta paranduste puhul mingisuguseid õiendusi, samuti ei ole keeldu ka vekslisumma parandamiseks. Veksliteksti muutmise korral vastutavad need isikud endise teksti sõnastuse järgi, kes on enne muutmist allakirjutanud; muudetud teksti sõnastuse järgi vastutavad need, kes on allakirjutanud pärast seda muutmist²⁵. Ühtlustatud Veksliseaduses ei ole ette nähtud paranduste vormi ega tingimusi, milliste olemasolul võidakse teha vekslis olulisi

²² VS § 13.

²³ VS § 19.

²⁴ VS § 13.

²⁵ ÜVS § 69.

parandusi. Samuti on raske ajaliliselt kindlaks määrata, millal parandus vekslis tehtud. Neil põhjusil osutub Ühtlustatud Veksliseaduse § 69. seletamine raskeimaks²⁶.

III. Indossimine.

Indossimise puhul ilmneb erinevus esiteks selles, et 1932.a. Veksliseadus keelab indossimise trassaadile ja lihtvekstri puhul veksliväljajale, neile võidakse vekslit tagasi anda ainult kustutamiseks²⁷. Ühtlustatud Veksliseaduse järgi võib indossimine toimuda ka trassaadile, vaatamata sellele, kas veksel on viimase poolt aktseptitud või mitte ja samuti lihtvekstri puhul veksliväljajale. Need isikud võivad vekslit edasi indossida²⁸. Seega võidakse väljalunastatud vekslit uuesti liikvele lasta, kuid see võib toimuda ikkagi ainult enne maksutähtpäeva.

²⁶ Vt. H. Vihalem, "Õigus", 1939, nr. 2, lk. 75 jj.

²⁷ VS § 17 ja 87.

²⁸ ÜVS § 11 lg. 3.

Teiseks erinevuseks on vekсли edasiandmise keelu tagajärjed. 1932.a. Veksliseaduse järgi võib veksliväljaja, samuti ka iga indossant keelata vekсли edasiandmist erilise märkmega ja seesuguse keelu vastu tehtud indossament ei ole kehtiv ainult selle isiku suhtes, kes keelas vekсли edasiandmise²⁹. Ühtlustatud Veksliseaduses on samad tagajärjed indossandi suhtes, kes keelas edasise indossimise³⁰. Kui aga veksliväljaja, resp. trassant, on paigutanud vekslisse sõnad "indossimisõiguseta" või mõne muu samatähendusliku väljendi, siis võib vekсли edasianne küll toimuda, kuid ainult hariliku tsiviilõigusliku loovutuse vormis ja tagajärgedega³¹.

Kolmandaks erinevuseks 1932.a. Veksliseadusest on Ühtlustatud Veksliseaduses ette nähtud, et juhul, kui trassant pole keelanud vekсли esitamist aktseptimiseks, siis võib seda iga indossant ette kirjutada, et veksel

²⁹ vs § 22.

³⁰ üvs § 15 lg.2.

³¹ üvs § 11 lg.2.

tuleb esitada aktseptimiseks, määrates selleks ühtlasi eritähtpäeva või jättes aja lahtiseks³². Üldiselt on aga keelatud indossimist sõltuvaks teha ühestki tingimusest³³.

Täieliku uudsusena esineb Ühtlustatud Veksliseaduses pandi-indossament. Kui Ühtlustatud Veksliseaduse § 19. järgi on indossamendis märges "vääring tagatiseks", "vääring pandiks" või mõni teine pantimistähendav väljend, siis võib vekslivaldaja teostada kõiki vekslijärgseid õigusi, kuid tema poolt tehtud indossamendil on ainult volitusindossamendi jõud. Pandi-indossamendi eesmärgiks on tagada veksliga sellele kohustuse täitmist, mis on vekslipantijal selle pandiks saaja vastu, sel teel, et pandisaaja on õigustatud nõudma rahuldust vekslil järgi³⁴.

³² ÜVS § 22 lg. 4.

³³ ÜVS § 12 lg. 1.

³⁴ A.Piip, "Õigus", 1939, nr.8, lk.380.

IV. Aktseptimine.

Eriti suurelt erinevad 1932.a. Veksliseadus ja Ühtlustatud Veksliseadus vekslite aktseptimise küsimuses.

1932.a. Veksliseaduse järgi trassant ei saa keelata vekslite esitamist aktseptimiseks, vaid ta on isegi vastutav vekslite aktseptimise eest³⁵. Ühtlustatud Veksliseaduses on trassandil aga võimalus ennast vabastada vastutusest aktseptimise eest³⁶ seega, et ta võib vekslite keelata selle esitamise aktseptimiseks, väljaarvatud näitaegvekslid ja ka need vekslid, mis kuuluvad lunastamisele kas kolmanda isiku juures või trassaadi elukohast erinevas kohas³⁷. Samuti võib trassant ette kirjutada, et aktseptimiseks esitamine ei või toimuda enne selleks antud tähtpäeva³⁸. Näitaegvekslid tuleb esitada aktseptimiseks ühe aasta

³⁵ VS §§ 11,85 p.3 ja 97 p.1.

³⁶ ÜVS § 9, lg.2.

³⁷ ÜVS § 22,lg.2.

³⁸ ÜVS § 22,lg.3.

jooksul arvates koostamise päevast või trassandi ja indossandi poolt selleks eriti ettenähtud tähtajal³⁹. Pärast tähtaegade möödumist, mis on ettenähtud seaduse või trassandi poolt, kaotab vekslivaldaja regressiõiguse kõige teiste vekslkohuslike vastu, väljaarvatud aktseptant⁴⁰. Indossandi poolt ettenähtud tähtaja möödumisel kaotab vekslivaldaja regressiõiguse ainult selle indossandi vastu⁴¹. Aktseptimisest keeldumist tuleb konstateerida ametliku aktiga⁴².

1932.a.Veksliseaduses ei ole määratud eritähtaega, millal veksel tuleks esitada aktseptimiseks, väljaarvatud vekslid, millede järgi maksmine peab toimuma ettenäitamisel. Nende vekslite esitamine aktseptimiseks langeb ühte vekslit järgi maksunõudmisega. Vekslite esitamine aktseptimiseks võib toimuda igal ajal kuni maksutähtpäeva saabumiseni⁴³ ja ka pärast

³⁹ ÜVS § 23.

⁴⁰ ÜVS § 53 lg.1.

⁴¹ ÜVS § 53 lg.3.

⁴² ÜVS § 44 lg.1.

⁴³ ÜVS § 90 p.2.

maksutähtpäeva tehtud aktsept on jõus⁴⁴. Ka võib vekslit esitada aktseptimiseks mitu korda seni, kuni aktseptist loobumise fakt pole tõestatud protestiga. Vekslivaldajal on õigus lasta veksel protestida mitteaktseptimise pärast, aga see pole talle kohuslik; see on talle tarvilik vaid siis, kui ta tahab säilitada õiguse ennetähtpäevalise rahulduse saamiseks⁴⁵. Ennetähtpäevalise rahulduse saamise õigus tekib ainult vekslit mitteaktseptimisel⁴⁶.

V. Vaided.

1932.a. Veksliseaduse järgi võib vastutaja end kaitsta vekslit järgi esitatud nõudmise vastu ainult niisuguste vaietetega, mis põhjenevad sama veksliseaduse eeskirjadel või vastutaja ja vekslivaldaja vahendituil suhtel⁴⁷. Seega on siin positiivselt ära määratud millistel juhtudel on võimalik esineda vaie-

44 vs § 96.

45 vs § 95.

46 vs § 98 p.1.

47 vs § 33.

tega vekslit järgi esitatud nõudmiste vastu.

Ühtlustatud Veksliseaduses on aga see käsitlus muudetud negatiivseks. Siin on märgitud ära, milliste vaietetega ei või esineda isikud, kelle vastu on esitatud nõue vekslit järgi. Isikud, kellele vastu on esitatud nõue vekslit järgi, ei saa end kaitseda vekslivaldaja vastu vaietetega, mis põhinevad nende vahenditult vahekorral trassandiga või eelnevate vekslivaldajatega, kui mitte vekslivaldaja pole vekslit omandamisel teadvalt toiminud võlgniku kahjuks⁴⁸. Seega on siin vekslit käive enam kindlustatud. Nii võib vekslit omandaja kindel olla, et tema vastu ei saa esineda vaietetega, mis on sõltuvad tema eelkäija isikust, kui-võrd need ei tulene vekslit sisust. Selline käsitlusviis vabastab vekslit üksikute võlausaldajate ja võlgnike isiklikkudest suhetest.

Samuti uudsusena esineva pandi-indossamendi puhul vekslitkohuslased ei saa end kaitseda vekslivaldaja vastu vaietetega, mis põhinevad nende vahenditult vahekorral indossandiga, olgu siis, et vekslivaldaja on

⁴⁸ ÜVS § 17.

veksli vastuvõtmisel teadvalt toiminud võlgniku kahjuks⁴⁹.

Ainult volitusindossamendi korral vekslkohuslased võivad endid kaitseda vekslivaldaja vastu ainult nende vaietetega, mida nad võiksid esitada indossandi vastu⁵⁰.

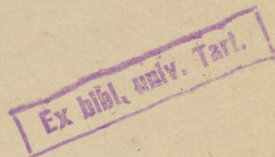
Erilist tähtsust omab ka vaiete küsimus blankoveksli juhul Ühtlustatud Veksliseaduses. Seaduse tekstis on öeldud, et kui blankoveksel on hiljem täiendatud sõlmitud kokkuleppe vastaselt, siis selle kokkuleppe täitmata jätmist ei saa kasutada vaidena vekslivaldaja vastu, kui viimane pole omandanud vekslit halvas usus või kui ta selle omandamisel pole toiminud raske hooletusega⁵¹. Selle heausulise vekslivaldaja kohta on kirjanduses lahku-
minevaid arvamusi⁵². Lõpliklahendus selles küsimuses

49 ÜVS § 19 lg.2.

50 ÜVS § 18 lg.2.

51 ÜVS § 10.

52 Vt.H.Vihalem, "Õigus", 1939, nr.2, lk.72 jj.

on jäänud kohtupraktika ülesandeks.

VI. Lunastamine.

Veksli lunastamise küsimuses tuleb esiteks mainida asjaolu, et Ühtlustatud Veksliseadus teeb vahet veksli maksutähtpäeva ja veksli lunastamispäeva vahel. Üldiselt veksel kuulub lunastamisele maksutähtpäeval⁵³, kui aga maksutähtpäev langeb seaduslikule pühale või puhkepäevale, siis alles esimesel sellele järgneval argipäeval⁵⁴. Maksutähtpäev ja lunastamispäev on üks ja sama kui see on argipäev. Kui aga maksutähtpäev langeb püha- või puhkepäevale, siis on lunastamispäevaks esimene sellele järgnev argipäev⁵⁵. 1932.a. Veksliseaduses pole mingisugust vahet maksutähtpäeva ja lunastamispäeva vahel. Veksel esitatakse maksmiseks tähtpäeva saabumise päe-

53 ÜVS § 33 lg.1.

54 ÜVS § 72 lg.1.

55 ÜVS § 72 lg.1.

val või ühel kahest järgnevast tööpäevast⁵⁶.

Olulise uudsusena esineb Ühtlustatud Veksliseaduses efektiivklausel, mis määrab kindlaks vääringu vekslilunastamisel. Üldreeglina on mõlemas seaduses nii, et vekslisummat võidakse tasuda lunastamiskoha seaduslikes maksuvahendeis vastavalt maksumähtpäeva kursile⁵⁷. Seda üldreeglit Ühtlustatud Veksliseaduses ei kohaldata sel juhul, kui trassant või veksliväljaja on määranud, et lunastamine peab toimuma kindlaksmääratud vääringus⁵⁸. Kui aga kehtib rahvahetuskursiga seoses olev erakorraline olukord, siis loetakse efektiivklausel tühiseks⁵⁹. Eeltoodust nähtub, et erakorraliste aegade mitte olles, saab Ühtlustatud Veksliseaduse järgi vekslilunastamist nõuda isegi välisvaluutas, mis 1932.a. Veksliseaduses on tundmata.

56 VS § 41.

57 ÜVS § 41 lg.1 ja VS § 45.

58 ÜVS § 41 lg.3.

59 ÜVS § 41 lg.4.

VII. Regress mittelunastamisel.

1932.a.Veksliseaduse järgi lunastamata jäetud veksel tuleb protestida, et säilitada regressiõigust⁶⁰. Kui aga lunastamata veksel on jäetud protestimata, siis vabanevad vastutusest indossandid, kuid vastutavaks jääb veksliväljaja lihtveksli puhul ja käskveksli puhul aktseptant ning veksli aktseptimata ja protestimata jätmise korral trassant⁶¹. Nii võib regressiõigust 1932.a.Veksliseaduse järgi teostada mitteaktseptimise⁶² ja mittelunastamise pärast. Kuid sellest erinevalt on Ühtlustatud Veksliseaduse järgi võimalik regressiõigust teostada ka enne maksutähtpäeva järgnevatel juhtudel: kui vekseli aktseptinud või aktseptimata jätnud trassaadi vara on seatud konkursi, konkursi ärahoiu kokkuleppe menetluse või administratsiooni alla, või kui tras-

⁶⁰ vs § 48.

⁶¹ vs § 54 ja 101 p.5.

⁶² Regressi mitteaktseptimisel vt. käesolevas töös "Aktseptimine" lk.13 jj.

saat on lõpetanud oma maksmised, seda ka siis, kui maksmiste lõpetamist pole konstateerinud kohus, või kui ta varale pööratud sissenõudmine on jäänud tagajärjeta⁶³; samuti ka siis, kui aktseptimisele mittekuuluva vekslil väljanud trassandi vara on seatud konkursi, konkursi ärahoiu kokkuleppe menetluse või administratsiooni alla⁶⁴. Lihtveksli puhul võib regressi teostada enne makсутähtpäeva siis, kui veksliväljaja vara on seatud konkursi, konkursi ärahoiu kokkuleppe menetluse või administratsiooni alla, või kui veksliväljaja on lõpetanud oma maksmised, seda ka siis, kui maksmise lõpetamist pole konstateerinud kohus, või kui ta varale pööratud sissenõudmine on jäänud tagajärjeta.

Teiseks erinevuseks 1932.a.Veksliseadusest on see, et Ühtlustatud Veksliseaduse järgi võib trassant, indossant või vekslikäendaja klausliga "kuldeta regress", "protestita" või mõne muu samatähendusliku klausliga, mis vekslile märgitud ja alla

⁶³ ÜVS § 43 p.2.

⁶⁴ ÜVS § 43 p.3.

kirjutatud, vabastada vekslivaldaja regressiõiguse säilitamiseks vajaliku protestimise kohustisest mitteaktseptomise või mittelunastamise pärast⁶⁵. Kui aga vekslivaldaja, hoolimata trassandi poolt kirjutatud klauslist, laseb siiski teha protesti, siis jäävad sellega seoses olevad kulud ta enese kanda⁶⁶. Kui klausel on kirjutatud mõne indossandi või mõne vekslikäendaja poolt, siis võidakse protesti toimumise korral sisse nõuda protestikulud kõigilt vekslkohuslastelt⁶⁷. Sellist eriklausliga protestist vabastamist 1932.a.Veksliseadus ei tunne.

Kolmandaks: 1932.a.Veksliseaduse järgi võib vekslivaldaja nõuda sellelt, kelle vastu ta regressiõigust teostab, maksmata vekslisummat ühes kaheksa protsendiga aastas, arvates maksutähtpäevast tasumise päevani ja tasu veerand protsenti üldisest veksli järgi

⁶⁵ ÜVS § 46 lg.1.

⁶⁶ ÜVS § 46 lg.3.

⁶⁷ ÜVS § 46 lg.3.

tasumisele kuuluvast summast⁶⁸. Ühtlustatud Veksliseaduse järgi võib vekslivaldaja nõuda regressiõiguse põhjal intresse kuue protsendi suuruses arvates maksutähtpäevast⁶⁹ ja tasu ühe kolmandiku protsendi suuruses regressinõude alusel tasumisele kuuluvast vekslisummast⁷⁰.

Neljandaks näeb Ühtlustatud Veksliseadus ette veel ühe regressiõiguse teostamisviisi, millist 1932. a. Veksliseadus ei tunne. Ühtlustatud Veksliseaduse järgi igäüks, kellel on regressiõigus, võib seda õigust teostada vastupidise klausli puudumisel uue vekslit n. n. pöördveksli väljamisega, mis kuulub lunastamisele esitamisel ühe tema eelkohuslase poolt viimase elukohas⁷¹.

Viiendaks ja ühtlasi tähtsa erinevusena 1932. a. Veksliseadusest on normitud väärarvata jõu küsimus

⁶⁸ VS § 49 ja 101 p.1.

⁶⁹ ÜVS § 48 p.2.

⁷⁰ ÜVS § 48 p.4.

⁷¹ ÜVS § 52 lg.1.

Ühtlustatud Veksliseaduses. 1932.a.Veksliseadus ei anna mingisugust tähtsust väeramata jõule ning sellest ei sõltu vekslivahekorrad. Kui vekslivaldaja jätab täitmata mõne toimingu, mis tingib veksliko-
huslike vastutuse 1932.a.Veksliseaduse järgi, siis lõpeb see vastutus ka siis, kui see täitmata jätmine sündis väeramata jõu tõttu või üldse vekslivaldaja süüta⁷². Seega 1932.a.Veksliseadus otseselt keelab anda mingisugust tähtsust väeramata jõule. Seda põhimõtet on aga Ühtlustatud Veksliseaduses normitud nii: kui vekslit ei saa määratud tähtajal esitada või protestida ülesaatatu takistuse, kas seadusliku ettekirjutuse või mõne teise väeramata jõu juhu-
se tõttu, siis pikendatakse neid tähtaegu⁷³. Ja edasi: kui vekslit esitamist või protestimist takistav väeramata jõud püsib üle kolmekümne päeva arvates maksutähtpäevast, siis võidakse teostada regressi

⁷² vs § 35.

⁷³ ÜVS § 54 lg.1.

vekslit esitamata ja protestimata⁷⁴. Kuid vääradata jõu juhtudeks ei peeta sääraseid asjaolusid, mis on puhtisiklikud vekslivaldajale või sellele, kellele on tehtud ülesandeks veksli esitamine või protestimine⁷⁵, vaid ta peab olema tingitud välistest oludest.

VIII. Protestimiseks esitamise tähtaeg.

1932.a. Veksliseaduse järgi vekslivaldaja on kohustatud esitama veksli protestimiseks kas makсутähtpäeva saabumise päeval või ühel kahest järgnevast tööpäevast⁷⁶. Seega võib 1932.a. Veksliseaduse järgi vekslivaldaja veksli esitada protestimiseks kolme päeva jooksul kui makсутähtpäev langeb argipäevale; kui aga makсутähtpäev langeb pühapäevale, siis kahe päeva jooksul. Protest peab toimuma veksli protesti-

⁷⁴ ÜVS § 54 lg.4.

⁷⁵ ÜVS § 54 lg.6.

⁷⁶ VS § 67 p.1. ja § 109.

miseks esitamisele järgneval päeval⁷⁷ ja hiljemalt kolmandal päeval pärast maksutähtpäeva.

Ühtlustatud Veksliseaduses on öeldud, et protestimine mittelunastamise pärast peab toimuma kahe argipäeva jooksul, mis järgnevad päevale, mil veksel kuulub lunastamisele⁷⁸. Neid kahte argipäeva ei arvata mitte maksutähtpäevast, vaid veksli lunastamisele kuuluvast päevast. Maksutähtpäev ja lunastamise päev on üks ja sama kui see on argipäev; kui aga maksutähtpäev langeb pühapäevale või seaduslikule pühale, siis on lunastamise päevaks sellele pühapäevale või pühale järgnev esimene argipäev ning protest sel juhul peab toimuma sellele päevale järgneval kahe argipäeval, kuna lunastamise päev siin arvesse tulla ei saa. Selle lunastamise päevale järgneva kahe argipäeva jooksul peab sooritatama kõik protestiks vajalikud toimingud. Seega protest peab olema toimunud juba lõplikult teisel argipäeval, mille tõttu

⁷⁷ VS § 67 p.3. ja § 109.

⁷⁸ ÜVS § 44 lg.3.

peab veksel esitatama protestimiseks juba vekсли lunastamise päevale järgneval esimesel argipäeval, ja kui maksutähtpäev on argipäev, siis ka maksutähtpäevale järgneval esimesel argipäeval. Siit selgub, et Ühtlustatud Veksliseaduse järgi on protestimiseks esitamise tähtaeg lühenenud ühe päeva võrra.

Küll ei ole Ühtlustatud Veksliseaduses keelatud esitada vekslit protestimiseks ka veel teisel argipäeval pärast seda päeva, mil veksel kuulub lunastamisele, kuid see oleks teostatav vaid siis, kui protestiametnikul on võimalik veel samal päeval nõuda vekslijärgsete toimetuste täitmist isikuilt, kelle vastu protestimine toimub. Ka neil juhtumitel oleks see võimalik, kui veksliväljaja elukoht on teadmata ning maksunõudmist üldse esitada ei saa⁷⁹.

IX. Aegumine.

Selles küsimuses seisab erinevus aegumistähtsajades. 1932.a. Veksliseaduse järgi võib vekslivalda-

⁷⁹ Vrd. H. Vihalem, "Õigus", 1939, nr. 2, lk. 70.

ja esitada kohtuliku nõude vekslit järgi veksliväljaja ja resp. aktseptandi vastu viie aasta jooksul, arvates maksutähtpäevast⁸⁰. Ühtlustatud Veksliseaduse järgi aga kõik vekslit tulenevad nõuded aktseptandi, samuti ka lihtveksli puhul veksliväljaja vastu aeguvad kolmeaastase tähtaja möödumisega arvates maksutähtpäevast⁸¹. Seega on aegumisel lihtveksli väljaja ja käskveksli aktseptandi vastutus Ühtlustatud Veksliseaduse järgi lühenenud kahe aasta võrra. Teiste vekslitkohuslike vastutus aegumisel on mõlemas seaduses jäänud samadeks.

⁸⁰ VS § 72 ja 110.

⁸¹ ÜVS § 70 lg.1.